

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN
ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES

HUNGARIAN SCIENCE ABROAD
PRESIDENTIAL COMMITTEE

Tisztelt Olvasóink!

Nemzeti ünnepünk alkalmából e havi hírlevelünkben a magyar tudományosság külhoni képviselőinek állami kitüntetéséről számolunk be. Szívből gratulálók mindannyiuknak.

Kocsis Károly elnök

2. oldal

ELISMERÉSEK, DÍJAK

Széchenyi-nagydíjat kapott **John Lukacs**, a Pennsylvániai Chestnut Hill College nyugalmazott történészprofesszora.

[Bővebben:](#)

A **Magyar Érdemrend Tisztikeresztjét** kapta **Kovács Endre** biokémikus, a Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Egyetem nyugalmazott tanszékvezető egyetemi tanára.

[Bővebben:](#)

A **Magyar Érdemrend Tisztikeresztjét** kapta **Szabó Bálint György** építőmérnök, a Kolozsvári Műszaki Egyetem egyetemi tanára, az MTA köztestületének külső tagja. A kitüntetetről

[bővebben:](#)

A **Magyar Érdemrend Tisztikeresztjét** kapta **Újvárossy László**, a Partiumi Keresztény Egyetem reklámgrafikai szakának professzora.

A kitüntetetről [bővebben:](#)

A **Magyar Érdemrend Tisztikeresztjét** kapta **Élesztős Pál** professzor, a Szlovák Műszaki Egyetem Alkalmazott

Mechanikai és Mechatronikai Intézetének helyettes vezetője, az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

A **Magyar Érdemrend Tisztikeresztje** kitüntetésben részesült **Madarász László**, a Kassai Műszaki Egyetem Villamosmérnöki és Informatikai Karának professzora, az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

A **Magyar Érdemrend Tisztikeresztjét** kapta **Huszár Elvira**, az Újvidéki Egyetem Magyar Tan nyelvű Tanítóképző Karának egyetemi tanára, az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

A **Magyar Érdemrend Tisztikeresztje** kitüntetésben részesült **Cseke Péter** irodalomtörténész, a Babeş–Bolyai Tudományegyetem professzora, az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

A **Magyar Érdemrend lovagkeresztje** kitüntetésben részesült **Balázs Lajos** néprajzkutató, a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem nyugalmazott

3. oldal

tanszékvezető docense, az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

A *Magyar Érdemrend lovagkeresztjét* kapta **Ballendux-Bogyay Mária**, az Amszterdami Egyetem professzora. A kitüntetetről

[bővebben:](#)

A *Magyar Érdemrend lovagkeresztjét* kapta **Dobai István** jogbölcész, a nemzetközi jog doktora, az MTA köztestületének külső tagja. A kitüntetetről

[bővebben:](#)

A *Magyar Érdemrend lovagkeresztje* kitüntetésben részesült **Hulló István** biológus, a Szabadkai Városi Múzeum igazgatója.

[Bővebben:](#)

A *Magyar Érdemrend lovagkeresztjét* kapta **Gaal György** kolozsvári irodalomtörténész, az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

Magyar Arany Érdemkeresztet kapott **Tóthfalussy Veress Éva** nyugalmazott erdélyi biológus, kutató. A kitüntetetről [bővebben:](#)

Magyar Ezüst Érdemkeresztet kapott **Ütő Gusztáv**, a Partiumi Keresztény Egyetem adjunktusa.

[Bővebben:](#)

Magyar Bronz Érdemkereszt elismerésben részesült **Oláh Sándor** társadalomkutató, geológus, a csíkszeredai

Kommunikációs Antropológiai Munkacsoport (KAM) alapító tagja.

[Bővebben:](#)

Gábor Áron-díjat kapott a **Csiki Székely Múzeum**.

[Bővebben:](#)

KUTATÁSOK

Online módon kutatható a Bethlen Archival Collection, amely

az Amerikai Egyesült Államokban élő magyarság történelmének fő forrása.

[Bővebben:](#)

Bővült a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetemen elérhető *adatbázisok* köre.

[Bővebben:](#)

4. oldal

A gyorsan forgó fogyasztási cikkek piacának elemzése
címmel hangzott el

Kolozsváron a Babeş-Bolyai Tudományegyetem Közgazdaság- és Gazdálkodástudományi Kar Magyar Intézete keretében működő Gazdasági Tanácsadó Klub kutatási beszámolója.

[Bővebben:](#)

Az MTA Domus Kuratórium szülőföldi ösztöndíjprogramja keretében hamarosan

elkezdődik a horvátországi magyarok nyelvhasználatának kutatása ***A magyar nyelv a Kárpát-medencében a XX. század végén*** címmel.

[Bővebben:](#)

PUBLIKÁCIÓK

Az Újvidéki Egyetem Bölcsészettudományi Karának kiadásában jelent meg ***Katona Edit: Metaphora és vidéke*** című

tanulmánykötete. A szerző az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

A szabadkai Életjel Kiadónál jelent meg ***Mészáros Zoltán Küszködés a síkságon***. Esszék és tanulmányok a Vajdaság

történetéről és jelenéről című

tanulmánykötete. A szerző az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

A Szabadkai Városi Múzeum adta ki ***Kovačev Ninkov Olga és Vuković Dulić, Ljubica Secesija u subotičkim javnim***

zbirkama. ***Szecesszió a szabadkai közgyűjteményekben*** című kötetét.

[Bővebben:](#)

Megjelent ***Cserniczkó István és Fedinec Csilla Babiloni Kárpátalja***: a regionális nyelvpolitika története

a XX. század első felében (1944-ig) című ukrán nyelvű monográfiája. A szerzők az MTA köztestületének külső tagjai.

[Bővebben:](#)

A Partium Kiadó gondozásában jelent meg ***Angi István zeneesztéta A harmónia marad*** című kötet. A szerző

a kolozsvári zeneakadémia nyugalmazott professzora.

[Bővebben:](#)

Megjelent az ***Erdélyi magyar szótörténeti tár XIV. kötet***, az Erdélyi Múzeum-Egyesület kiadványa. A kötet anyagát

Szabó T. Attila gyűjtötte, főszerkesztője

Fazakas Emese. A főszerkesztő az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

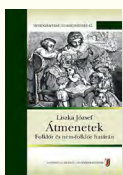
Csapó János szerkesztette a **Tejipari technológia**. Tej és tejtermékek a táplálkozásban című, a Scientia Kiadónál megjelent könyvet.

[Bővebben:](#)

A Scientia Kiadó adta ki a **Perspective de dezvoltare urbană Studii economico-sociale de fundamentare ale direcțiilor de dezvoltare** című kötetet, amelyet **György Ottilia**, a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem oktatója szerkesztett.

[Bővebben:](#)

Átmenetek. Folklor és nem-folklor határán címmel jelent meg **Liszka József néprajzkutató új kötete**. A szerző az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

Kor(r)idor címmel új, kétnyelvű, **szlovák-magyar történeti folyóiratot** indított az MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont **a közös múlt eredményes feltárása érdekében**.

[Bővebben::](#)

SZERVEZETI HÍREK

Átvette a **Magyar-Szerb Akadémiai Vegyes Bizottság magyar tagozatának**

elnöki posztját a leköszönő Glatz Ferenc akadémikustól **Kocsis Károly** akadémikus, az MTA Földrajztudományi Intézetének igazgatója, az MTA Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottságának elnöke.

[Bővebben:](#)

A kutatás-fejlesztést érintő kapcsolatokról, a tudományos együttműködés folytatásáról és a magyar-szlovén nagyszótárról egyeztetett **Pálinkás József**, az MTA elnöke és **Ksenija Škrilec**, szlovén nagykövet Magyar Tudományos Akadémián.

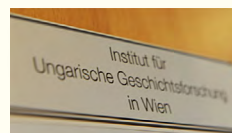
[Bővebben:](#)

A **vajdasági Magyar Nemzeti Tanács** elfogadta a **2014–2020-as** időszakra vonatkozó **Tudományügyi Stratégiát**.

[Bővebben:](#)

RENDEZVÉNYEK

Február 17-én mutatták be Bécsben az **„Amikor fellazult tételben**

6. oldal

„fogalmazódott meg a világ” –

Magyarország a hatvanas években című kötetet. A kötet levéltáros szerzői a levéltárban őrzött dokumentumok alapján írták meg tanulmányaikat.

[Bővebben:](#)

Már a negyedik helyen nyílt meg a **Látható kétnyelvűség: nyelvpolitika**

képekben nevet viselő tárlat, ezúttal az Ungvári Nemzeti Egyetemen. A kiállítás anyagát a beregszászi II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Hodinka Antal Intézetének munkatársai gyűjtötték össze és rendszerezték.

[Bővebben:](#)

Február 18-án **Wettstein Domokos** építészmérnök, a zürichi Eidgenössische Technische Hochschule

ösztöndíjasa tartott előadást Zürichben **Pozíciók és víziók a Balaton-part építéstörténetében** címmel.

[Bővebben:](#)

Február 19-én **Botos Katalin** közgazdász-professzor **Rendszerváltozástól rendszerváltozásig – a mai problémák gyökerei** címmel tartott előadást Csíkszeredában.

[Bővebben:](#)

Február 20-án a Floridai Egyetemen tartott előadást **Szokolszky Ágnes** pszichológus, a Szegedi

Tudományegyetem habilitált intézetvezető docense **Reclaiming History. A Brief Look at Hungarian Psychology** címmel.

[Bővebben:](#)

Az Újvidéki Egyetem Bölcsészettudományi Kar Magyar Nyelv és Irodalom

Tanszékén a Kontaktzóna rendezvény-sorozat keretében mutatták be február 20-án **Rajslil Ilona Diakrón nyelvi metszetek** című könyvét. A szerző az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

Február 20-21-én rendezték meg Kolozsváron a **III. Erdélyi politikatudományi konferenciát**, melynek fő szervezője az MTA Kolozsvári Akadémiai Bizottsága.

[Bővebben:](#)**Nyugati Hírlevél**

Február 21-én a Bostoni

Tudósklubban tartott előadást **Kómár Péter**, a Harvard University Fizika Tanszékének doktorandusz hallgatója **Atomórák: Az időmérés és navigáció modern eszközei** címmel.

[Bővebben:](#)

7. oldal

A Virtuális Bolyai Egyetem második előadására február 25-én került sor. **Benne vagyok, ha értelme van!** Egy műveltségelméleti vízió a frankli logoterápia kontextusában címmel **Vik János** teológiai doktor, a Babeş-Bolyai Tudományegyetem Római Katolikus Teológia Karának adjunktusa tartotta.

[Bővebben:](#)

Február 25-án a vajdasági Adán mutatták be **Hódi Sándor Nyelvstratégia – nemzetstratégia** című könyvét. A szerző az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

Február 25-27. között „**Élünk és meghalunk...**” címmel sejtbiológiai előadássorozatot tartott Kolozsváron **László Lajos** kandidátus, az Eötvös Loránd Tudományegyetem docense.

[Bővebben:](#)

Február 26-án a Szacsvey Akadémia keretében tartott előadást **a széke-lyek eredetéről és jogállásáról** Nagyváradon **Hermann Gusztáv Mihály** történész, a Babeş-Bolyai Tudományegyetem tanára, az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

Két évük tudományos **könyv- és folyóirat-termését** mutatta be február 27-én az Újvidéki Egyetem Bölcsészettudományi Kara **Magyar Nyelv és Irodalom Tanszéke**.

[Bővebben:](#)

A nyelv, ami összeköt elnevezésű projekt részeként február 27–28-án kétnapos konferenciát szerveztek Komáromban **Az anyanyelvhasználat lehetőségei Szlovákiában** címmel.

[Bővebben:](#)

A kombinatorikus kémia három évtizede címmel tartott előadást március 3-án Kolozsváron **Dibó Gábor** kémikus kandidátus, az Eötvös Loránd Tudományegyetem docense.

[Bővebben:](#)

A vajdasági Topolyán tartott előadást március 4-én **Bodó Barna** temesvári politológus, a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem docense, az MTA köztestületének külső tagja **A magyar modell és Európa** címmel.

[Bővebben:](#)

8. oldal

Március 4-én, illetve 5-én mutatták be a moldvai Pusztinán, illetve Sepsiszentgyörgyön **Nyiszor Tinka Hétköznapi és ünnepnapok. A moldvai magyarok táplálkozásának etnográfája** című disszertációját.

[Bővebben:](#)

Március 7-én **Verespatak, mesék és valóság** címmel tartott előadást Bukarestben **Lingvay József**, a Villamosmérnöki Tudományok Román Nemzeti Kutatóintézet kutatómérnöke, az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

Magyarország és Európa a 20. században címmel tartott előadást Kolozsváron március 7-én **Gyarmati György**, az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára főigazgatója, a Pécsi Tudományegyetem docense, az MTA doktora.

[Bővebben:](#)

Március 7-8. között került sor Kolozsváron az **Értelemképződések** című filozófiai workshopra a Babeş-Bolyai Tudományegyetem Magyar Filozófiai Intézete, a Magyar Fenomenológiai Egyesület és az MTA Kolozsvári

Akadémiai Bizottság Filozófiai szakbizottsága szervezésében.

[Bővebben:](#)

Az **ukrán nyelvpolitikáról** tartott előadást a veszprémi Pannon Egyetemen **Cserniczkó István**

nyelvész, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola rektorhelyettese, az MTA Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottság tagja, az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

A Szlovákiai Magyar Fiatalok Tudományos és Kulturális Társulása március 12-13-án

Társadalomtörténeti változások a XIX-XX. században címmel kétnapos konferenciát rendezett Révkomáromban és Egerben.

[Bővebben:](#)

Március 14-én a székelyudvarhelyi Haáz Rezső Múzeumban kiállítás nyílt **Kós Károly világa, 1912** címmel, melyet Budapest Főváros Levéltára és a Székely Nemzeti Múzeum rendezett.

[Bővebben:](#)

Hungarológiai Kutatások II. címmel tudományos ülészeket

9. oldal

rendezett Bukarestben a Romániai Hungarológiai Társaság és a Bukaresti Egyetem Hungarológiai Tanszéke március 14-15-én.

[Bővebben:](#)

A TUDOMÁNY SZOLGÁLATÁBAN

75 éves lett a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem alapító dékánja, az MTA Arany

János-érmével kitüntetett **Hollanda Dénes** emeritus professor, az MTA köztestületének külső tagja.

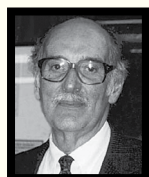
[Bővebben:](#)

Ebben az évben ünnepli **75. születésnapját** **Köttő József** kolozsvári

színháztörténész, volt államtitkár, az MTA köztestületének külső tagja. Pályájáról egy interjúban nyilatkozott.

[Bővebben:](#)

Elhunyt Vermes Gábor, az MTA Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottsága Arany János-

érmével kitüntetett történész, a Rutgers, The State University of New Jersey professor emeritusa.

[Bővebben:](#)

Idén lenne 65 éves a 10 éve elhunyt **Sipos István** egyetemi docens, a romániai magyar jogi oktatás egyik kulcsegyénisége.

Munkásságát emlékesten idézték fel Kolozsváron.

[Bővebben:](#)

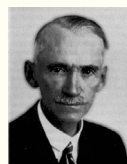
ÉVFORDULÓK, TUDOMÁNYTÖRTÉNET

195 évvel ezelőtt született a Kovászna megyei Laborfalván **Berde Áron természettudós**, közgazdász, egyetemi tanár, akadémikus, az 1872-ben megalakított

Kolozsvári Tudományegyetem első rektora.

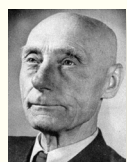
[Bővebben:](#)

A székelyföldi Szejkepusztán született 135 esztendeje **Hankóczy Jenő mezőgazdasági kutató**, az Országos Kémiai

Intézet igazgatója. Az általa megalkotott farinográf az egész világon elterjedt.

[Bővebben:](#)

Temesváron született 130 évvel ezelőtt **Novobátzky Károly fizikus**, akadémikus, egyetemi tanár Tudományos kutatásainak

jelentős része az erőterek fizikájával van kapcsolatban, tanítványaiból rangos tudományos iskola alakult ki.

[Bővebben:](#)

10. oldal

100 évvel ezelőtt született az Arad megyei Pankotán **Szőts Endre geológus**, paleontológus, a Société Geologique de France tagja.

[Bővebben:](#)

85 éves lenne **Izsák Imre matematikus**, kutató, az amerikai NASA égi mechanika osztályának vezetője.

[Bővebben:](#)

FELHÍVÁSOK

nka A Nemzeti Kulturális Alap az Ithaka-program keretében pályázatot hirdetett a külföldön található, **a magyar tudománytörténet szempontjából jelentős hagyatékok** és gyűjtemények megszerzésének, hazaszállításának és közgyűjteményben történő elhelyezésének támogatására.

A pályázati határidő: március 24.

[Bővebben:](#)

A Babeş-Bolyai Tudományegyetem Földrajz Karának Gyergyószentmiklósi Kihelyezett Tagozata október 10-én, 6. alkalommal szervezi meg **a Turizmus a területi fejlesztésben** elnevezésű nemzetközi konferenciáját.

A jelentkezési határidő: július 31.

[Bővebben:](#)

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

11. oldal

Az MTA Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottság hírlevele

2014/3. szám

Felelős kiadó: Kocsis Károly elnök

Szerkeszti a szerkesztőbizottság.

1112 Budapest, Budaörsi út 45.

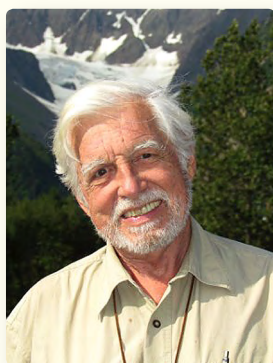
mtkhirlevel@titkarsag.mta.hu

A hírlevél korábbi számai megtekinthetők
az MTA [honlapján](#).

KÜLHONI MAGYAR TUDÓSPORTRÉK

Vánky Kálmán Géza

(Székelyudvarhely, 1930. június 15.)

*Németországban él,
a Magyar Tudományos Akadémia
tiszteleti tagja*

Kálmán Géza Vánky was born in Odorhei Secuiesc (Székelyudvarhely), Romania, 15 June 1930. He is a

Hungarian with Swedish citizenship, who lives in Germany. He attended the Bethlen János Reformed School and after it closed down the United Grammar School in Odorhei (1941-1949). He began his studies at the University of Cluj (Kolozsvár) in Hungarian in 1949, but he received his degree in biology at the University of Bucharest in 1953. In 1953-57 he worked as a researcher with Professor Săvulescu at the Department of Phytopathology of the Agricultural Research Institute, Bucharest, Romania, where he began studying smut fungi. However – as he always wanted to be a physician – in

Vánky Kálmán Géza 1930. június 15-én született Székelyudvarhelyen (Romániában).

Svéd állampolgárságú magyar, aki Németországban él. Középiskoláit Székelyudvarhelyen végezte a Bethlen János Református Kollégiumban, illetve annak megszüntetése után az Egyesített Gimnáziumban (1941-1949). Egyetemi tanulmányait magyar nyelven kezdte el a kolozsvári Bolyai Egyetemen 1949-ben. Biológus diplomát a Bukaresti Egyetemen kapott 1953-ban. 1953-57 között Traian Săvulescu professzor mellett dolgozott kutatóként a Román Tudományos Akadémia Agronómiai Kutatóintézetében. Itt kezdte el az üszöggombák tanulmányozását. De – mivel mindig orvos akart lenni

KÜLHONI MAGYAR TUDÓSPORTRÉK

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

II. oldal

1957 he left Bucharest for the Faculty of Medicine, Tîrgu-Mureş (Marosvásárhely), Romania, where he obtained his MD in 1961. In 1961-64 he was a general practitioner in Odorhei, then – until 1969 – he worked as a balneologist in Borszék but continued studying and collecting smut fungi. In 1969 he left Ceauşescu's Romania and settled in Sweden, where he obtained the Swedish MD and worked as a family physician in Gagnef village, but he never gave up (self-financed) research in the field of smut fungus taxonomy. He obtained his PhD in taxonomic botany at Uppsala University in 1985. His doctoral thesis *Carpathian Ustilaginales* was published in the *Symbolae Botanicae* (1985). In 1986 he obtained a 1-year DFG-scholarship in Germany and worked in the field of smut fungus taxonomy at the University of Tübingen, Institute of Botany, Department of Special Botany and Mycology. As the scholarship was prolonged successively, he decided to give up his career as physician because he thought he was much better (or rather the best) as an expert of smut fungi. However he never ceased to miss his earlier activity, which was a sort of selfless aid to people. He worked at the University until his retirement in 1995. Until 2013 he was working at home in his well-equipped laboratory, where – in addition to the microscopes – there was his huge collection, the Herbarium *Ustilaginales* Vánky (HUV), his library and unique

– 1957-ben otthagyta Bukarestet, és beiratkozott a Marosvásárhelyi Egyetem Orvostudományi Karára, ahol 1961-ben orvosi diplomát (MD) kapott. 1961-64 között körorvos volt Székelyudvarhelyen, majd 1969-ig balneológus orvosként dolgozott Borszéken, de ez alatt is folytatta az üszöggombák tanulmányozását és gyűjtését. 1969-ben elhagyta Ceauşescu Romániáját és Svédországban telepedett le. Megszerezte a svéd orvosi diplomát. 1971-86 között háziorként dolgozott Gagnef faluban, de sohasem hagyta abba az üszöggombákkal kapcsolatos kutatásait, amelyeket saját maga finanszírozott. 1985-ben növényrendszertani PhD-fokozatot szerzett az Uppsalai Egyetemen. Doktori disszertációja, a *Carpathian Ustilaginales* (A Kárpát-medence üszöggombái) a *Symbolae Botanicae*ban jelent meg (1985). 1986-ban egy DFG ösztöndíjat kapott Németországból. A Tübingeni Egyetem Botanikai Intézetének Speciális Növénytani és Gombatani Tanszékén az üszöggombák rendszertanának kutatásával foglalkozott. Ösztöndíjának meghosszabbításai végett feladta háziorkosi praxisát, mivel sokkal többet teljesíthet az üszöggombák (legjobbjának számító) szakértőjeként, de az orvosi tevékenység, az önzetlen segítségnyújtás azóta is hiányzik Vánky professzornak. 1995-ös nyugdíjazásáig az egyetemen dolgozott, 2013-ig pedig otthon, jól felszerelt laboratóriumában folytatta kutatómunkáját, amelyben a mikroszkópok mellett nélkülözhetetlenek voltak

KÜLHONI MAGYAR TUDÓSPORTRÉK

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

III. oldal

data base. In 1989-2009 his German wife helped him much also in collecting and taking photos of smutted plants. He was on collecting trips in about 55 countries all over the world. The trips were very often combined with national or international workshops, conferences or congresses in the field of mycology, where he was lecturer or speaker.

Up to now he published 232 scientific papers and 10 books on smut fungi. His monograph *Smut Fungi of the World* was published in 2012 (APS Press). It is „a culmination of more than 50 years of dedicated work and passion for smut fungi.” Some scientists call the nearly 1500 pages monograph the „Holy Book of Smut Fungi”, because it comprises the description of the 1700 known species with their synonyms, important literature, their host plants and over 3.500 illustrations of which 650 are the author’s drawings of smutted plants. Presentation copies can be found in the Library and Information Centre of the Hungarian Academy of Sciences and in the Hungarian Natural History Museum.

The third edition of his *Illustrated Genera of Smut Fungi* was published in 2013. In this edition, 104 recognized genera of smut fungi are presented, described and illustrated, compared to the second edition (2002), in which 77 genera are identified. During 60 years, the most modern and

gyűjteménye (Herbarium Ustilaginales Vánky, HUV), könyvtára és hatalmas adatbázisa, valamint 1989-2009 között német felesége, aki segítségére volt a gyűjtésekben is, és szívesen fényképezte az üszöggombás beteg növényeket. Üszöggomba-gyűjtő útjai a világ minden területére elvezették. Az öt világrész mintegy 55 országában gyűjtött, több alkalommal is. A gyűjtőutakat igen gyakran nemzeti, nemzetközi vagy világ-mikológiai szemináriumokkal, konferenciákkal vagy kongresszusokkal kötötte össze, ahol előadásokat tartott.

Eddig 10 könyve és 232 tudományos cikke jelent meg az üszöggombákról. Életműve, a *Smut Fungi of the World* (A világ üszöggombái) című monográfiája 2012-ben jelent meg (APS Press). Egyesek a könyvet „az üszöggombák bibliájának” nevezik, mivel a majdnem 1500 oldalas mű magába foglalja a világon ismert mintegy 1700 üszöggombafaj leírását, szinonimáit, fontosabb irodalmát, gazdanövényeiket és több mint 3.500 illusztrációt. Ezek közül 650 a szerző üszöggombás növényekről készített rajza, a többi pedig mikrofelvétel. A könyv egy-egy tiszteletpéldánya Magyarországon megtalálható az MTA központi könyvtárában, illetve a Magyar Természet-tudományi Múzeum Növénytáránál.

Az *Illustrated Genera of Smut Fungi* (Az üszöggombák illusztrált nemzetségei) című könyv harmadik kiadása

KÜLHONI MAGYAR TUDÓSPORTRÉK

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

IV. oldal

largest smut fungus collection of the world, Herbarium Ustilaginales Vánky (HUV) was created, containing over 22,000 samples. Since August 2013 it is relocated to Australia, Brisbane ('BRIP'), where it is managed excellently, putting it at the disposal of the mycological community.

Dr. Vánky is the worldwide authority on the subject of smut fungi, he has dominated the taxonomic study of Ustilaginomycetes for at least the past four decades.

Dr. Vánky read several lectures also in Hungary. He donated to the Hungarian Natural History Museum a complete set (no. 1-1350) of his Smut fungus exsiccata, and several hundreds of duplicates, between them numerous precious isotypes, as well as all of his smut fungus books and publications.

In June 1996 an interview titled Egy világutazó székely fűvész (A world traveller Székely botanist) was published in A Természet Világa (The World of Nature). The Moeszia, Erdélyi Gombász (Transylvanian Mycologist) published two interviews and a laudation on the world famous world traveller Székely-Hungarian scientist (Világutazó székely-magyar tudós, 7-8:66-73, 2013)

In 2012 he was awarded the „Pázmány Dénes Award” of the „Kálmán László” Mycological Society, Transylvania (Romania).

2013-ban jelent meg. Ebben a kiadásban 104 elismert üszöggomba nemzetség leírása és illusztrációja található, a második kiadásban (2002) még csak 77 szerepelt.

Hatvan év kitartó munkájával sikerült összehozni a világ legmodernebb és legnagyobb, több mint 22.000 üszöggomba példányt tartalmazó gyűjteményét (HUV). Ezt 2013 augusztusától az ausztráliai Brisbane-ban ('BRIP') gondozzák kitűnően és teszik hozzáférhetővé a világ mikológiai közössége számára.

Dr. Vánky az üszöggombák világszerte elismert szaktekintélye. Több előadást tartott Magyarországon is. A Magyar Természettudományi Múzeumnak adományozta egy teljes sorozatát az üszöggomba exsiccátának (no. 1-1350) és sok száz duplikátumot, közöttük számtalan értékes izotípussal, valamint összes könyveinek és közleményeinek egy-egy példányát.

A Természet Világa 1996. júniusi számában interjú jelent meg Vánky Kálmán orvostanikussal Egy világutazó székely fűvész címmel. A Moeszia, Erdélyi Gombászban (7-8:65-73, 2013) két interjú és egy laudáció olvasható a világutazó székely-magyar tudósról.

2012-ben az erdélyi Kálmán László Gombászegyesület Pázmány Dénes-díjjal tüntette ki.

KÜLHONI MAGYAR TUDÓSPORTRÉK

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

V. oldal

In his honour a new genus of smut fungi – the *VANKYA* Ershad (2000) and several new species *Orphanomyces vankyi* Savile (1974), *Anthracoidea vankyi* Nannfeldt (1977), *Uromyces vankyorum* R. Berndt (2002) and *Tilletia vankyi* Carris & Castlebury (2007) were named.

He became honorary member of the Hungarian Academy of Sciences in the Section of Biological Sciences in 2001.

Elismerésül egy új üszöggomba-nemzetség *VANKYA* Ershad (2000) és több új faj viselik a nevét: *Orphanomyces vankyi* Savile (1974), *Anthracoidea vankyi* Nannfeldt (1977), *Uromyces vankyorum* R. Berndt (2002) és *Tilletia vankyi* Carris & Castlebury (2007).

2001-ben a Magyar Tudományos Akadémia tiszteleti tagjává választották, a Biológiai Tudományok Osztályának a tagja.

We asked three questions to Professor Kálmán Vánky. The questions and his short answers follow.

Három kérdést tettünk föl Vánky Kálmán professzor úrnak. A kérdéseket és a rövid válaszokat az alábbiakban közöljük.

KÜLHONI MAGYAR TUDÓSPORTRÉK

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

VI. oldal

1. Hungary is very proud of its „grey matter”, scientific performance is considered one of the country’s most important results. How important do you think Hungary is in the scientific world of the 21st century?

Kálmán Vánky: Grey matter has always been of great value all over the world. As for innovation and invention, Hungary and the Hungarians have always been among the best – all who feel themselves Hungarian can be proud of it. However, scientific education and the conditions for really good research need very much money. Owing to different (economic, political, etc.) reasons, in the last 100 years a great number of outstanding scientists have left Hungary and the whole Carpathian basin temporarily or finally. The successors of those who remained abroad will assimilate sooner or later – it is a natural process, which cannot be neglected. As well-educated, talented, diligent, inventive experts and researchers are appreciated everywhere, we can expect that Hungarians continue to be among the best researchers in the 21st century, which will enhance Hungary’s reputation. The level of research in Hungary will very much depend on economic and political conditions, education, organization and ethical norms, to state only the most important.

1. Magyarország nagyon büszke a szürkeállományára, a tudományos teljesítmény az ország egyik legfontosabb eredményének számít. Hogyan ítéli meg Magyarországnak a 21. századi tudomány világában betöltött szerepét?

Vánky Kálmán: A szürkeállomány mindig, mindenütt nagy értéket jelentett és jelent. A kisebb-nagyobb újítások és felfedezések számát nézve, Magyarország és a magyarok világszerte előkelő helyet foglalnak el, melyre minden magyar érzésű ember büszke lehet. A tudományos kiképzéshez és a jó kutatás feltételeinek megteremtéséhez azonban nagyon sok pénzre van szükség. Különböző okok miatt (gazdasági, politikai stb.) Magyarországot, beleértve az egész Kárpát-medencét, az utóbbi 100 év alatt nagyon sok kiváló tehetség hagyta el ideiglenesen vagy véglegesen. Akik kinn maradtak, azoknak az utódai előbb-utóbb beolvadnak az illető ország közösségébe. Ez egy természetes folyamat, amivel számolni kell. Mivel a jól képzett, tehéséges, szorgalmas, találékony szakembereket, kutatókat mindenütt meg-becsülik, ezért továbbra is várható az, hogy a magyarok kiveszik a részüket az élenjáró kutatásból a 21. században is, öregbítve ezzel a magyarok jó hírnevét. Hogy Magyarországon milyen szinten fog a kutatás haladni a 21. században, az nagyban függ a gazdasági helyzettől, a politikától, az oktatástól, a szervezéstől és az erkölcsi normáktól, hogy a legfontosabbakat említsem.

KÜLHONI MAGYAR TUDÓSPORTRÉK

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

VII. oldal

2. A great number of excellent Hungarian scientists live and work outside Hungary. What do you think of your national/ethnic and professional identity with reference to your scientific career?

Kálmán Vánky: I happened to be able to ensure the financial conditions necessary for my research as a practising doctor for quite a long time, which made me privileged to decide alone what to research. Researchers have to fight for grants and jobs all over the world, national/ethnic aspects may influence the decision-makers. In Transylvania I often felt the negative consequence of being a minority Hungarian while in foreign countries I was sometimes considered a newcomer or emigrant. I was several times exploited even ideas and parts of my collection were stolen, which – however – may be due to my naivety and credulity. Looking back at those situations which I perceived very unpleasant even catastrophic then, I can state today that there is a good side to everything. After all, I can be grateful to those who wanted to prevent what I managed to reach.

2. Sok magyar tudós él és dolgozik Magyarországot határain kívül. Milyen összefüggést lát nemzeti/etnikai hovatartozása és tudományos pályafutása között?

Vánky Kálmán: Abban a szerencsés helyzetben voltam, hogy sokáig orvosi tevékenységgel teremtettem meg a kutatáshoz szükséges anyagi feltételeket. Ennek megvolt az a nagy előnye is, hogy magam választhattam meg kutatásom tárgyát. Kutatási ösztöndíjakért, állásokért igen kemény harc folyik az egész világon, ahol gyakran a nemzeti/etnikai hovatartozás is jelentős szerepet játszik. Több alkalommal is éreztem a negatív hatását annak, hogy Erdélyben 'kisebbségi' vagyok, vagy külföldön azt, hogy jövevény, bevándorló vagyok. Hogy többen kihasználtak, mi több, megloptak, az csak naivitásomnak és jóhiszeműségemnek tudható be. Évtizedek távlatából visszatekintve azokra az akkor igen kellemetlen vagy éppenséggel katasztrofálisnak átélt helyzetekre, azt mondhatom, hogy nincsen olyan rossz, amiben valami jó ne lenne. Végeredményben igen sokat köszönhetek azoknak, akik ártottak, abban, hogy elérhettem azt, amit elértem.

KÜLHONI MAGYAR TUDÓSPORTRÉK

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

VIII. oldal

3. We live in a changing world facing problems unknown earlier. Which areas of research can meet the most urgent demands of our days?

Kálmán Vánky: Before answering the question we should identify the most urgent demands of our age. There are many severe problems all over the world. As a medical biologist I list environmental pollution, the increasing destruction and extinction of natural flora and fauna (see the rainforests), the disturbance of the biological equilibrium, the increased utilisation of natural resources (oil, gas), the change of climate (global warming) followed by catastrophes, the lack of rain and drinking water among the most important problems. It seems that all these problems are due to the rapid growth of the world population alone. Only the concentration of all human forces could stop this accelerating process, which will obviously lead to a catastrophe. Everybody should do something. How could this be realized? Which scientific field could offer the best solution? Genetics perhaps? I can't answer the question as there are very different interests, egotism, the urge to possess and dominate, to ensure the highest living standards – live for the present and neglecting the future. Only a small percentage of people seem to be aware of the catastrophic situation, which future generations may face. Neither they themselves (with the help of meditation),

3. Változó világunkban korábban ismeretlen problémákkal szembesülünk. Véleménye szerint melyik tudományterület kutatásai adhatnak leginkább választ korunk legégetőbb kérdéseire?

Vánky Kálmán: A válaszhoz szükséges tisztázni, hogy melyek korunk legégetőbb kérdései, problémái. Világviszonylatban számtalan égető probléma van. Az orvos-biológus szemszögéből nézve ezek közé tartoznak többek között a környezet szennyeződése, a természetes növény- és állatvilág egyre fokozódó irtása, megsemmisítése (pl. esőerdők), a biológiai egyensúly megbomlása, a természeti kincsek (földgáz, kőolaj stb.) fokozott kiaknázása, felhasználása, a klimaváltozás (felmelegedés) és az azzal járó és várható katasztrófák, az eső- és ivóvíz egyre fokozódó hiánya stb. Úgy tűnik, hogy ezek mind egy okra vezethetők vissza: a Föld lakosságának robbanásszerű növekedésére. Ennek az egyre gyorsuló, nyilvánvalóan előbb-utóbb katasztróféhoz vezető folyamatnak a megállítására az egész emberiségnek össze kellene fognia. Mindenkinek tennie kellene valamit. Hogyan lehetne ezt elérni? Melyik tudományterület lenne a legmegfelelőbb erre? A genetika? Nem, nem tudok választ adni erre, mert olyan nagyok az érdeklülönbségek, nagy az emberek önzése, a birtokolni akarás, az uralkodni akarás, a jelennek való lehető legjobb élés. Úgy tűnik, hogy saját erejükből

KÜLHONI MAGYAR TUDÓSPORTRÉK

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

IX. oldal

nor fine words (preaching of religions, sects, some trends in philosophy), nor force and violence can convince people. I would be curious to know if there are human genes responsible for understanding, goodwill, respect, love, support, abandonment, modesty and similar positive features. If there are, are there possibilities (born in my fantasy) to multiply them and cut out genes responsible for the opposite features? Or will ultra-intelligent robots decide the future of humanity on the Earth? (See Tibor Hottovy's answers in the 2013/10th issues of the e-Newsletter.)

(pl. meditálás útján), vagy szép szóval (vallások, szekták 'igehirdetései', egyes filozófiai irányzatok követése), esetleg kényszer vagy erőszak útján az emberiség igen kis százaléknál öntudatosan a talán több generáció múlva bekövetkező katasztrófális helyzet. Vajon léteznek-e megértést, jóságot, egymás tiszteletét, szeretetét, segítségét, lemondást, szerénységet és ehhez hasonló pozitív tulajdonságokat meghatározó gének, illetve azok felszaporításának, vagy másfelől az ellentétes tulajdonságokat meghatározó gének kiiktatásának fantáziámban megszületett lehetőségei? Vagy talán az ultraintelligens robotok fogják meghatározni az emberiség sorsát a Földön? (Lásd Hottovy Tibor írását a 2013-as Hírlevél 10. számában).

Contact:
Gabriel-Biel-Str. 5
72076 Tübingen
Germany

Phone: +49 (0)7071 67876
E-mail: dr.kalman@vanky.se
Web: kalman-vanky.de/index.html

Kapcsolat:
Gabriel-Biel-Str. 5
72076 Tübingen
Germany

Telefon: +49 (0)7071 67876
E-mail: dr.kalman@vanky.se
Honlap: kalman-vanky.de/index.html

